

تعليمات الاستخدام الصحيح لأدوات الذكاء الاصطناعي التوليدي (Generative Artificial Intelligence)

مقدمة

إن الدمج السريع لأدوات الذكاء الاصطناعي التوليدي (Generative AI) في التعليم العالي يغير طبيعة عمل الطلاب ويؤثر على قضايا النزاهة الأكاديمية والسلوك السليم. مع نهاية العام الدراسي، هناك حاجة ملحة لتحسين الإجراءات التي تنطبق على استخدام أدوات الذكاء الاصطناعي في الكتابة وتقديم الوظائف والامتحانات المنزلية وغيرها من الواجبات الأكاديمية. ترى جامعة بار إيلان أنه من المهم تدريب الطلاب على أدوات الذكاء الاصطناعي الإبداعية وبناء "تنوّع قرائي في مجال الذكاء الاصطناعي" بين خريجيها، مع الاعتراف بالقيمة المتأصلة لهذه المهارات لسوق العمل الحالي والمستقبلي. ولذلك فإن الجامعة لا تنوي منع استخدام هذه الأدوات، بل تهدف إلى توضيح خصائص الاستخدام السليم لها. تترك الجامعة للأستاذ كامل الحرية في السماح باستخدام أداة الذكاء الاصطناعي وحدودها حسبما يراه مناسباً. إذا لم يوجه المحاضر الطالب صراحةً إلى منع استخدام أدوات الذكاء الاصطناعي الإبداعي في المساق المذكور، فإن الاستخدام مسموح، ولكن مع إلزام الطالب بالإفصاح والتصريح عن طريقة الاستخدام. يقع الالتزام بتوضيح سياسة استخدام أدوات الذكاء الاصطناعي الإبداعي بالكامل على عاتق الطالب. في أية حالة تكون فيها السياسة غير واضحة، يجب أن يُسأل المحاضر عن ما يفضلُه.

تعليمات

أ. لزوم التصريح

سُيطلب من الطلاب التصريح عن استخدام أو عدم استخدام أدوات الذكاء الاصطناعي الإبداعية في مهامهم. سيوضح البيان ما إذا تم استخدام أدوات الذكاء الاصطناعي وما هي مساهمتها المحددة في المنتج النهائي. مرفق بهذا الدليل في النهاية (الملحق 1) استمارة يمكن طباعتها، توضح بالتفصيل كيفية استخدام أداة الذكاء الاصطناعي. يجب إرفاق النموذج رقمياً أو في نسخة ورقية بالمهمة الأكاديمية المقدمة.

بالإضافة إلى ما سبق، هناك حاجة إلى تحسين المبادئ التوجيهية المتعلقة بالمخالفات التأديبية التي تشمل إساءة استخدام هذه التقنيات. من حيث المبدأ، فإن استخدام الذكاء الاصطناعي الإبداعي يشبه المساعدة المقدمة للطلاب من قبل شخص آخر. وبقدر ما يسمح بذلك وفقاً لقواعد النزاهة الأكاديمية، يجب أن ينسب الاستخدام بالطريقة الصحيحة، وذلك من خلال الإشارة بالحاشية أو الاقتباس. إذا كانت لوائح الجامعة لا تسمح بهذا النوع من المساعدة عندما يتم تقديمها للطلاب من قبل شخص آخر، فإن الحظر ينطبق أيضاً في حالة أداة الذكاء الاصطناعي الإبداعية، كما هو محدد في القوانين التأديبية، بند الغش والاحتيال:

<https://acad-sec.biu.ac.il/sites/acad-sec/files/shared/Mishmaat/Plagiat.2021.pdf>

يكون القرار التأديبي في المخالفات المتعلقة بعدم جواز استخدام أدوات الذكاء الاصطناعي الإبداعي وفق ما هو مفصل في قوانين تأديب الجامعة، كما لو كانت مخالفة أخرى تتعلق بالنزاهة الأكاديمية:

<https://acad-sec.biu.ac.il/sites/acad-sec/files/shared/Takanonim/Takanonim%20Senat/TakMishmaatStudentimH.2.1.2024.pdf>

ب. الاستخدام الأخلاقي

المسؤولية: يجب أن يتم تحرير ومراجعة المحتوى الذي تم إنشاؤه بواسطة الذكاء الاصطناعي بشكل مستقل من قبل الطالب، وذلك للتحقق من صحته ومطابقته للمتطلبات الأكاديمية. يتحمل الطالب الذي يقدم العمل مسؤولية كل ما يقال فيه، بما في ذلك الأخطاء التي مصدرها الذكاء الاصطناعي، وستنسب إليه.

الحفاظ على الخصوصية: احرص على عدم مشاركة المعلومات الشخصية أو الحساسة مع أدوات الذكاء الاصطناعي، واستخدمها بطريقة تحترم خصوصية جميع المعنيين. مرفق طيه سياسة حماية الخصوصية الخاصة بالجامعة:

<https://ict.biu.ac.il/Privacyprotection>

חماية المعلومات: يجب التأكد من أن أي استخدام لأدوات الذكاء الاصطناعي يتوافق مع إرشادات حماية المعلومات الخاصة بالجامعة، كما هو مفصل في سياسة حماية المعلومات:

<https://ict.biu.ac.il/Datasec>

<https://ict.biu.ac.il/Documentssec>

تجنب التحيز: قد تحتوي أدوات الذكاء الاصطناعي على تحيزات وأخطاء مختلفة (على وجه الخصوص الهلوسة والمعلومات الخاطئة والتضليل). ومن المهم فحص المحتوى الذي تم إنشاؤه والتأكد من أنه متوازن ومبني على معلومات موثوقة وخال من المعلومات الكاذبة عمداً). وفي أي حال تم إنشاؤه كجزء من استخدام الذكاء الاصطناعي، وهو نص يتضمن محتوى واقعيًا، فيجب التحقق من صحته باستخدام أدوات أخرى.

הוראות לשימוש נכון בכלי בינה מלאכותית יוצרת (במ"י – Generative Artificial Intelligence)

מבוא

השילוב המהיר של כלי בינה מלאכותית יוצרת (Generative AI) בהשכלה הגבוהה משנה את טיבה של העבודה הסטודנטאית ומשפיע על סוגיות של יושרה אקדמית והתנהלות תקינה. עם סיום שנת הלימודים, ישנו צורך דחוף לחדד את הנהלים החלים על השימוש בכלי במ"י בכתיבה והגשה של עבודות, בחינות בית ושאר מטלות אקדמיות. אוניברסיטת בר-אילן רואה חשיבות בהכשרת סטודנטים/ות בכלי בינה מלאכותית יוצרת ובבניית 'אוריינות בינה מלאכותית' בקרב בוגרותיה ובוגריה, תוך הכרת הערך הגלום בכישורים הללו לשוק העבודה העכשווי והעתיד. לפיכך, אין בכוונתה של האוניברסיטה לאסור את השימוש בכלים אלו, אלא להתוות את מאפייניו של השימוש הנאות בהם. האוניברסיטה מותירה בידי המרצה את שיקול הדעת המלא לגבי התרת השימוש בכלי במ"י והגבלתו לפי ראות עיניו/ה. במידה והמרצה לא הורה/תה מפורשות לסטודנט/ית שהשימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת אסור בקורס האמור, תהא ברירת המחדל שהשימוש מותר, אך תוך חובת גילוי נאות של הסטודנט/ית ביחס לאופן השימוש. החובה לבירור מדיניות השימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת מוטלת בשלמותה על הסטודנט/ית. בכל מקרה בו המדיניות אינה ברורה, יש לשאול את המרצה מהי העדפתו/ה.

הנחיות

א. חובת הצהרה

על סטודנטים/ות תחול החובה להצהיר על שימוש או אי-שימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת במשימותיהם/ן. ההצהרה תפרט אם נעשה שימוש בכלי במ"י ומה היתה תרומתם הספציפית לתוצר הסופי. למדריך זה מצורף בסופו (נספח 1) טופס שניתן להדפיס ובו פירוט של אופני השימוש בכלי במ"י. את הטופס יש לצרף באופן דיגיטלי או בעותק קשיח למטלה האקדמית המוגשת.

לצד האמור לעיל, עולה הצורך לחדד את ההנחיות אודות עבירות משמעתיות הכוללות שימוש לרעה בטכנולוגיות אלה. באופן עקרוני, שימוש בבינה מלאכותית יוצרת דומה לסיוע הניתן לסטודנט/ית על ידי אדם אחר. ככל שהדבר מותר על פי תקנוני יושרה אקדמית, יש לייחס את השימוש באופן הראוי, על ידי מתן איזכור, מראה מקום או ציטוט. אם תקנון

האוניברסיטה אינו מתיר סיוע מסוג זה כאשר הוא ניתן לסטודנט/ית על ידי אדם אחר, ייחול האיסור גם במקרה של כלי בינה מלאכותית יוצרת, כמפורט בתקנון משמעת, סעיף פלגיאט:

<https://acad-sec.biu.ac.il/sites/acad-sec/files/shared/Mishmaat/Plagiat.2021.pdf>

הכרעה משמעתית בעבירות הקשורות לשימוש שאינו מותר בכלי בינה מלאכותית יוצרת תהיה בהתאם למפורט בתקנון המשמעת האוניברסיטאי, כאילו מדובר היה בעברת יושרה אקדמית אחרת:

<https://acad-sec.biu.ac.il/sites/acad-sec/files/shared/Takanonim/Takanonim%20Senat/TakMishmaatStudentimH.2.1.2024.pdf>

ב. שימוש אתי

אחריות: על התוכן שנוצר על ידי הבינה המלאכותית לעבור עריכה וביקורת עצמאית על ידי הסטודנט/ית, על מנת לוודא את נכונותו והתאמתו לדרישות האקדמיות. 'הסטודנט/ית המגיש/ה את העבודה נושא/ת באחריות על כל הנאמר בה, גם על שגיאות שמקורן בבינה המלאכותית, והן יזקפו לחובתו/ה.

שמירה על פרטיות: יש להקפיד שלא לשתף מידע אישי או רגיש עם כלי הבינה המלאכותית, ולהשתמש בהם באופן המבד את הפרטיות של כל המעורבים. מצ"ב מדיניות הגנה על פרטיות של האוניברסיטה:

<https://ict.biu.ac.il/Privacyprotection>

הגנה על מידע: יש להקפיד שכל שימוש בכלי בינה מלאכותית יישמע להנחיות הגנת המידע של האוניברסיטה, כמפורט במדיניות הגנת המידע:

<https://ict.biu.ac.il/Datasec>

<https://ict.biu.ac.il/Documentsec>

הימנעות מהטיה: כלי הבינה המלאכותית עשויים להכיל הטיות וטעויות שונות (ובפרט hallucinations, מיס-אינפורמציה ודיס-אינפורמציה. חשוב לבחון את התוכן שנוצר ולהבטיח שהוא מאוזן, מבוסס על מידע מהימן וחף ממידע שקרי במתכוון. בכל מקרה בו נוצר במסגרת השימוש בבינה מלאכותית יוצרת טקסט הכולל תוכן עובדתי, יש לוודא את נכונותו באמצעות כלים אחרים.

נספח מס' 1 – הצהרה על שימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת (במ"י – Generative Artificial Intelligence)
להלן טופס ובו הצעה להצהרה על שימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת שיצורף למטלות אקדמיות עם הגשתן.

פקולטה: _____, מחלקה: _____
שנת לימודים: _____ סמסטר: _____
שם המרצה/מנחה: _____, שם ומספר הקורס/נושא עבודת התזה/נושא עבודת הדוקטור: _____

הצהרה על שימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת

אני, _____, החתום/מה מטה, מס' ת.ז.: _____ מצהיר/ה כי בעבודה זו נעשה שימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת מסוג: _____ למטרות הבאות:

1. **גיבוש רעיונות וסיעור מוחין**
☐ סיוע בגיבוש רעיונות ותכנון מבנה העבודה ותכנון מטלות.
2. **סיוע במחקר**
☐ עזרה באיסוף וסיכום חומרי מחקר רלוונטיים.
3. **טיוטת תוכן והרחבה**
☐ יצירת טיוטות ראשוניות.
☐ הרחבת תוכן קיים עם פרטים והסברים נוספים.
4. **שיפור שפה וסגנון**
☐ שיפור בהירות, קוהרנטיות ואיכות סגנונית של הכתיבה.
5. **ציטוט ופורמט**
☐ יצירת ציטוטים אוטומטיים ועיצוב רשימות ביבליוגרפיות.
6. **ניתוח נתונים והצגת גרפיקה**
☐ עזרה בניתוח נתונים ויצירת גרפים ותרשימים.
7. **תרגום ותמיכה בשפה**
☐ מתן סיוע בתרגום ותמיכה בשפה בעת הצורך.
8. **ייצור קוד תוכנה**
☐ כתיבת קוד בשפת מחשב או עריכה שלו.
9. **שימושים מתמטיים**
☐ הוכחת טענות מתמטיות
10. **אי-שימוש**
☐ לא נעשה כל שימוש בכלי בינה מלאכותית יוצרת בהכנת עבודה זו.

ידוע לי שככל שהיה השימוש בבמ"י, הוא נעשה באישורו/ה של המרצה ולאחר בירור המדיניות הנוגעת לקורס.

חתימה: _____ תאריך: _____